

METROMAHALA

Autorica / Upoznajte Selmu

Doborac: Njen film otvara Pravo Ljudski Festival

09. 11. 2016. u 09:30:00 Elma Behram

Jedanaesto izdanje Pravo Ljudski Film Festivala ove godine otvorit će svjetski nagrađivani film autorice bh. porijekla Selme Doborac.

Riječ je o filmu ***Those Shocking Shaking Days*** koji je na ovogodišnjem FID Marseilleu nagrađen s Georges de Beauregard International Prize i dodatnim specijalnim priznanjem.

Ovo će ujedno biti regionalna premijera filma **Selme Doborac** koja živi i radi u Beču.

Organizatori festivala kažu kako će gledanje ovog filma biti jedno potpuno novo iskustvo koje nas suočava s radikalnim pitanjem **šta dobivamo kada snimamo rat.**

Film *Those Shocking Shaking Days* je film u kojem autorica filma u 88 minuta postavlja pitanja na pitanje kako snimati rat.

"Film je takav da ga prvenstveno treba pogledati. Zasniva se na pitanjima, koja se, većinom, u obliku teksta pojavljuju umetnuta u filmsku sliku i gdje riječi i način izrade teksta igraju nadređenu ulogu", kaže u razgovoru za portal **Radiosarajevo.ba Selma Doborac.**

"Slike su dokumentarne, s jedne strane su to 16mm snimci, šutljivi i skoro nepomični, u kojima posmatramo nasljedstvo napuštenih, bivših domova i ruševina pokrivenih i obuzetih prirodom, koje sam ja nedavno snimala u BIH, a s druge strane su to autentični VHS snimci, nastali u ratu, koje sam pronašla tokom opširnih istraga o ovoj temi".

"Film se sastoji od tri noseća elementa u kombinaciji pisanog sa snimanim i u kompilaciji nađenog materijala.

To su dijelovi s kojima pokušavam obraditi, analizirati i doznati kako, da li i na koji način je moguće govoriti, i to svjesno koristeći i istražujući medijalne pribore, i kako se približiti u biti tako nedohvatljivoj, kako i jasnoj i zastrašujućoj pojavi zvanoj rat, a i njegovim posljedicama. Polazeći konkretno od rata u BiH između 1992. i 1995. godine, film se u toku širi i pokušava otvoriti različita gledišta na fenomene i na mehanizme i na kraju na banalnost zla i neopisivost jačine ratnih djelovanja na individualnoj, a istovremeno na društvenoj razini. Radi se o tome kako naći način opisa i izjave o tako strašnim i destruktivnim utjecajima i kako otvoriti i diskurs o tome i na tom nivou, da se uspije izbjeći već često viđena i jako nezadovoljavajuća recimo žalba ili sama primjedba, što je jako osjetljivo, jer je sastavni dio svih radnji vezanih za rat naravno istovremeno i priča o konkretnim žrtvama, a i o ideologijama. Naprotiv, radi se o rastezanju gledišta na rat, o sredstvima kojima raspoložemo kada razmatramo to gledište i o pokušaju dodatnog, nadam se dalje i dublje vodećeg otvora."

Selma Doborac je bila u Bosni i Hercegovini tokom ratnih dejstava. Napustila je zemlju krajem decembra 1993. godine. To iskustvo joj je pomoglo da film približi gledateljima na adekvatan način.

"S jedne strane sam imala to iskustvo i rat je dio moje ličnosti (vrlo brzo 'shvatimo' šta je to rat, znači da svako ko je bio u ratu vrlo jasno, konkretno i relativno brzo spozna šta to predstavlja biti izložen, prepušten i gurnut, ubačen i zarobljen u neizbježnosti rata), a sa druge strane naravno ne u tom strašnom razmjeru kao oni koji su bili zatvoreni (naročito u Sarajevu) i do kraja bili paralizovani ratom i, na kraju, njegovim čovjeku nedostojnim efektima i posljedicama. Zato sam jako pažljivo u vrlo opširnoj istrazi i ispitivanju pokušavala pripremiti i razviti svoje gledište i svoju svijest 'razumijevanja' rata, i **svoj stav i pristup ratu**, kako unutrašnji tako i vanjski, znači kako osobni, tako stvoriti i generalni, ka vani usmjeren

pregled činjenica."

Film *Those Shocking Shaking Days* do sada je **odlično ocijenjen**, prvenstveno zbog načina na koji gledatelja primorava da misli o tome kako rat može prikazan, za snažan estetski izgled. Tako je bilo i u Marseillu.

"U Marseillu je film imao svoju međunarodnu premijeru, gdje je bio jako pozitivno prihvaćen i shvaćen. Dodijeljene su mi dvije nagrade u dvije različite kategorije takmičarskih programa. To naravno ima veze sa samim radom, ali i s razmjenom i sposobnostima sagledivosti i volji, ali i hrabrosti onih koji žele da ukažu na nove, na nekonvencionalne pojave, recimo na nove valove ili nova rješenja u obziru na formu i na sadržaj filmskog rada, a taj festival je sto se tiče proširenja i inovacije jako fokusiran i za mene je bio najbolja opcija za međunarodni start filma."

Doborac kaže kako upravo direktor FIDMarseilleja **Jean-Pierre Rehm**, jednako kao i njegov tim, je neko je jasno razumio i vidio šta njen film pokušava pokazati. Pozivom na učešće na ovom festivalu otvorili su joj, kaže, mogućnost razmjene te pružili temelje koji su neophodni svakom filmu.

Tako je bilo na Diagonali u Grazu, gdje je film imao austrijsku premijeru (i bio nagrađen), i u Linzu na Crossing Europe Film Festivalu gdje je film također nagrađen.

Na pitanje da li je danas važnije govoriti o posljedicama koje rat donosi nego ikad ranije, Selma nam odgovara.

"Mislím da je neophodno govoriti o takvim na najvećem stepenu destruktivnim i za čovječanstvo i njegovu kulturu i njegova postignuća, općenito za čovječnost, fatalnu neodgovornost i kukavštinu sa kojom se suočavamo u konfliktima koji se jako lako i jako brzo ulijevaju u različite vrste ratova. Sada imamo više konflikta nego ikada i svijet je kompleksniji (a i možda zastrašeniji) nego ikada, dok je izvor mržnje ili pohlepnosti ili

trivijalnosti i banalnost onoga što je zlo i na čemu se osnuje užas relativno nepromjenljiv. Mislim da postoje mehanizmi kroz povijest koji se u varijacijama jednostavno ponavljaju i da je svaka borba protiv neljudskosti i protiv mržnje i sjetve straha i protiv uništenja, čiji je rat najjasniji i najužasniji odraz, obavezna".

Prikazivanje filma u okviru Pravo Ljudski Film Festivala velika je čast za ovu umjetnicu. Odluka tima festivala da izabere film **Selme Doborac** za otvorenje predstavlja jednu vrstu temeljnog povjerenja, kaže nam autorica.

"Poziv u Sarajevo i to u ovako cijenjenom okviru koji se odražava u tome da moj film otvara 11. izdanje Pravo Ljudski Film Festivala znači jako mnogo. Znači da postoji određena volja festivala, koja se zasniva na pouzdanju i koja ne žudi za površinskim i ograničavajućim kriterijima samog plasiranja filmova."

Autorica na kraju razgovora poručuje kako je ovo i prilika za susret s onima koji su na najbliži mogući način doživjeli i preživjeli rat i možda saznati šta oni vide u filmu.

Radiosarajevo.ba: Rođeni ste u BiH, studirali i živite u Austriji, predstavili ste svoj rad na mnogobrojnim festivalima i izložbama i prema svemu sudeći Vaš rad je dobro prihvaćen i priznat...

Doborac: Studirala sam nove medije na Univerzitetu za primijenjene umjetnosti u Beču, gdje sam se bavila fotografijom, postavkom u prostoru, u biti vizuelnim umjetnostima i eksperimentalnim filmom, i razmišljala o tome šta predstavlja i koje značenje stvara korištenje medija u općenitom smislu. Poslije toga sam studirala umjetnost i film na akademiji likovnih umjetnosti kod **Harun Farockija**, koji je bio jedan od najpreciznijih i najinovativnijih umjetnika na polju dokumentarnog i esej filma. Poslije prvog studija mi je bilo jasno da se želim jače fokusirati na film, a tačno u to vrijeme je Harun Farocki osnovao klasu na akademiji u Beču, i ja sam stjecajem okolnosti još jednom studirala i tamo.

Osim fotografije, kojom se dugo, rado i konstantno bavim, film je također medij koji preferiram. Što se tiče učestvovanja na izložbama ili još više na festivalima, uvijek je neophodno da rad bude shvaćen i određeno spoznat od onih koji ga donose u javnost. Moj filmski rad nije uvijek jednostavnog oblika, što znači da je neophodno vjerovati u sposobnost i volju gledalaca i onih koji rad približavaju gledaocima, a to su osobe ili kustosi s bistrim pogledom na umjetničke forme. Uvijek postoji određena veza ili bolje reći spoj između mene, koja stvaram i ispoljavam rad, a taj spoj se naknadno pleće dalje, tamo gdje je rad izložen ili prikazan i naravno gdje je percipiran, a to je na kraju kod publike s kojom želim podijeliti gledašće.

[Radiosarajevo.ba](https://radiosarajevo.ba) pratite putem aplikacija za [Android](#) | [iPhone](#) i društvenih mreža [Twitter](#) | [Facebook](#) | [Instagram](#), kao i putem našeg [Viber Chata](#).